

Till blivande hovslagare!

I denna text får du, som funderar på att utbilda dig till hovslagare, en del synpunkter och goda råd på din väg till att bli yrkesverksam hovslagare. I första delen blir det lite allmänt om yrket och regelverk med mera. Längre ner kan du läsa om vad en utbildning bör innehålla och hur den bör utformas för att ge dig bästa förutsättningar att kunna bli hovslagare på riktigt.

Livet som hovslagare

Att arbeta som hovslagare är först och främst ett fysiskt tungt hantverk. Förutom att det i sig är jobbigt att stå framåtlutad med lätt böjda ben i timmar varje dag, behöver du också handskas med en många gånger 500-700 kg tung häst. Eller för den delen en liten ponny som kräver att du kan stå dubbelvikt samtidigt som ett kvalificerat arbete måste utföras. Till detta tillkommer en arbetsplats som ibland består av en lada med jordgolv, ibland en hästhage, ibland med ett golv med stora skador i betonggolvet och oftast undermålig belysning. På samma arbetsdag kan du först befinna dig i ett uppvärmt stall med alla bekvämligheter och därefter nästan utomhus under ett tak, sommar som vinter.

Att arbeta som hovslagare innebär bland annat att du ansvarar för att dina kunders hästar blir verkade och skodda, dels med hänsyn till hästens anatomiska och fysiologiska förutsättningar, dels ibland även för att hästen ska kunna fungera optimalt i olika tävlingsomgångar.

De flesta hovslagare är egna företagare och bestämmer själva över sin tid. Naturligtvis kan några kunder behöva service en helgdag men du bestämmer själv. Samtidigt är det ett stort ansvar. Har man åtagit sig en kund löpande medför det en skyldighet att serva när behov uppstår.

Att komma underfund med hur hästarna fungerar, och med tiden få erfarenhet att lösa problem, är enormt stimulerande.

Regelverk

Sedan 2010 kan en hovslagare bli av Jordbruksverket (SJV) godkänd. Därmed ingår man i djurhälsopersonalen (där veterinärer, djursjukskötare, av SJV godkända fysioterapeuter och av SJV godkända tandläkare ingår.) De två sistnämnda yrkena handlar naturligtvis om behandlingar på hästar. På sikt blir det antagligen så att alla yrkesverksamma hovslagare behöver vara godkända av Jordbruksverket. Från den 1 januari 2026 kan man enbart bli godkänd hovslagare (av SJV) via en treårig yrkeshögskoleutbildning. Dagens hovslagare har fler alternativ. Bland annat kan de gå en tilläggsutbildning för att kunna ansöka om godkännande. Detta system försvinner 31 december 2025.

Gesäll- och mästarprov

Som ett bevis på din yrkesskicklighet kan du avlägga gesällprov. Gesällprovet är ett yrkesprov som idag ingår i vissa yrkeshögskoleutbildningar. Mästarprovet kan du avlägga efter ett antal år som yrkesverksam hovslagare. Det är Hantverksrådet som delar ut gesäll- och mästarbrev. Hantverksrådet har överlåtit till Svenska Hovslagareföreningen att administrera och genomföra gesäll- och mästarprov.

Utbildningar

Eftersom det om några år enbart går att bli av Jordbruksverket godkänd hovslagare är det i dagsläget bäst att söka sig till en treårig yrkeshögskoleutbildning. Olika utbildningsanordnare ansöker hos Myndigheten för yrkeshögskolan om utbildningsplatser. Trots att yrkeshögskolan godkänner utbildningsplaner med mera från varje utbildningsanordnare kan det skilja avsevärt i innehållet i utbildningarna.

En treårig grundutbildning bör leda till att en nyutbildad hovslagare har fått både teoretisk och praktisk undervisning samt att utbildningen innehåller mycket praktik. Här listas en del punkter som är viktiga att ha koll på.

- Har du gått en treårig utbildning måste du ha uppnått så mycket styrka och vana att sko att du är "anställningsbar". I hovslagarvärlden innebär det att du rent fysiskt klarar av minst tre helskoningar varje dag direkt efter avslutad utbildning. Som ovan nämnt är det fysiskt krävande att sko. Det finns en hel del risker förenade med arbete med hästar. En bra fysik ger dig bättre möjligheter att undvika skador.
- En grundutbildning bör därför innehålla en stor andel praktik. Av flera olika skäl är det mest lämpligt att praktiken sker ute hos en yrkesverksam hovslagare, kallad LIA-verksamhet. Några skolor har tillgång till hästar men antalet räcker inte till för den mängdträning som är nödvändig. Däremot är det bra att på skolorna kunna stämma av utbildningsläget hos eleverna. En annan fördel med LIA är variationen på hästraser och användningsområden. Som ovan beskrivits är arbetsmiljön inte alltid optimal och på LIA befinner du dig i den miljö som kommer att bli din egen arbetsplats. Dessutom får du en stor insikt i din LIA-värds arbetsmetoder och får insyn i hur denna bedriver sin verksamhet. Minst 50 procent av utbildningstiden bör vara förlagd till LIA-verksamhet.
- Utbildningen bör inriktas på att ässjan blir mittpunkt i all bearbetning/riktning av skor. Därigenom får du den bästa grunden för ett ergonomiskt bättre arbetssätt (varmriktning) och inte minst får du erfarenhet och kunskap i att enkelt och snabbt kunna modifiera en hästsko om hästen har behov av det.
- Det ställs större krav på en hovslagares kunskap idag. Därför måste utbildningen ha en bra teoretisk bas. Du måste lära dig mycket om hästen, inte enbart den nedre delen av extremiteterna. Förutom att veta mycket om den friska hästen måste du lära dig om alla sjukdomar och skador där behandlingen ingår i en hovslagares arbetsuppgifter.
- Utöver ovanstående finns ett antal andra viktiga ämnen som utbildningen bör innehålla. Det är bland annat ergonomi, företagsekonomi, smide inklusive övriga diverse verkstadsjobb som borrar, gängning, svetsning med mera. Det används också ett antal flerkomponentiga plaster som kräver lite erfarenhet och som är mycket hälsovådliga.

Sammanfattningsvis kan sägas att en bra teoretisk grund kombinerad med så mycket praktisk träning som möjligt ger dig de bästa förutsättningarna för att kunna erbjuda dina framtida kunders hästar en bra hovvård.

Det kan vara svårt i förväg att ta reda på kvaliteten på den teoretiska undervisningen vid en utbildning. Speciellt innan man ens har fått någon större insikt i yrket. Detta borde också vara en myndighetsfråga eftersom yrket numera är reglerat och alla utbildningar borde lära ut efter samma mall.

Det som i sista ändan gör att en hovslagare kan utföra jobbet, vare sig det handlar om en enkel verkning eller ett komplicerat sjukdomsfall, är det praktiska handlaget. Vilken teoretisk baskunskap man än har hjälps inte om man inte kan få armar och ben att göra jobbet!

Därför att det ytterst viktigt att välja en utbildning där mycket tid och fokus läggs på den praktiska delen av utbildningstiden. Med det menas tiden du själv får stå med ett hästben mellan dina egna ben och träna, träna, träna!

Med detta sagt önska vi dig stort lycka till med ditt yrkesval! Och varmt välkommen i vår gemenskap den dagen du har fått din hovslagarexamen!